

Nagyszeben története

Nagyszeben (románul *Sibiu*, németül *Hermannstadt*, latinul *Cibinium*) municípium Romániában, Erdélyben. Egykor az erdélyi szászok kulturális és kereskedelmi központja, Szebenszék, majd Szeben vármegye, ma Szeben megyeszékhelye. Szenterzsébet, románul *Gușterița*, németül *Hammersdorf*, szászul *Hammersterf*, az egykor önálló település, ma Nagyszeben városrésze.

Gyulafehérvártól 73 km-re délkeletre, a Déli-Kárpátok északi előterében, a Szebeni-medence közepén fekszik.

Neve a Szeben patak nevéből ered, az pedig a szláv *svbina* (= som) főnévből származik. Megjegyzendő azonban, hogy a románok a román *Sibin* személynévből származtatják, mások szerint a bolgár-török *Sebin* személynévből való.

Története

A várost II. Géza magyar király alapította és szászokat telepített ide. 1191-ben *Cipin* néven említik először a Nagyszebeni prépostság pápai megerősítése kapcsán, mely a 15. századig az erdélyi szászok katolikus egyházi központja volt. Hamarosan az erdélyi szászok kereskedelmi és szellemi központja lett. Szebenszék központja, szabad királyi város.

1442. március 25-én a város mellett verte meg Hunyadi János Mező bég török seregét. Erős falak és 40 bástya védte, melyek a 15-17. században épültek. A török nem tudta bevenni, de 1556-ban tűzvész sújtotta. A 16. században az erdélyi reformáció egyik központja. Itt létesült 1529-ben Erdély első könyvnyomtató műhelye.

1658. augusztus 30-án a tatárok dúlták fel, 1659-ben II. Rákóczi György ostromolta. 1688. május 9-én itt hódoltak az erdélyi rendek I. Lipót császárnak, lemondva a török védnökségről. 1690. szeptember 12-én az erdélyi rendek itt választották fejedelemmé Thököly Imrét. Az 1848–49-es forradalom és szabadságharc idején, 1849. január 21-én még visszaverte Bem támadását, de március 11-én Bem váratlan rajtaütéssel elfoglalta. Ennek a győzelemnek állít emléket az Erdélyi körkép című, 1897-ben készült monumentális festmény. Kapuit a 19. században sorra lebontották, de falai, tornyai nagyrészt megmaradtak. A Habsburgok alatt az erdélyi gubernium székhelye (1703–1791). 1849 és 1865 között Erdély fővárosa, 1876 és 1918 között Szeben vármegye székhelye. 1916-ban a román hadsereg kemény ostrom árán bevette a várost, de még azon év őszén, az osztrák-magyar-német seregek újabb kemény ostrommal visszafoglalták.

Egykor Erdély legnagyobb szász városa volt, de a szászok többsége mára elmenekült, csak műemlékeik maradtak hátra. 2000-tól 2014-ig a várost Klaus Johannis szász polgármester irányította (Az államfőválasztáson elért győzelme miatt mondott le a tisztségéről). 2007-ben Luxembourg mellett Nagyszeben lett Európa kulturális fővárosa, mivel a helyi szászok a mai Luxemburg területéről származnak. Erre készülve helyreállították a Nagypiacot, a Kispiacot és a Huet teret, felújították a város múzeumait. A 18. századi színházból új kulturális intézmény lett, ahol a helyi filharmónia is helyet kapott.

A szebeni borvidékek már a 10. században remek termést hoztak. De a löszös talaj miatt a szüret sok nehézséggel járt. A probléma megoldására igásállatokat fogtak munkára. Így már hatékonyá, és könnyűvé vált a szüret. Ezen rendszer sokáig világszerte egyedülálló volt. A boraik ezért viselik máig a Szeben-igabor nevet.

Külső hivatkozások

- Nagyszeben város hivatalos honlapja
- Nagyszebeni magyar honlap
- Nagyszeben blogja
- Nagyszeben.lap.hu – Linkgyűjtemény
- Evangélikus templom
- Római katolikus templom
- Nagyszebeni fényképek (en)
- Tibori Szabó Zoltán: Nagyszeben Európa kulturális fővárosa. Szabadság, 2007. január 4.
- Nagyszeben anno – Fényképek
- Nagyszebeni képeslapok